

Interactieve lezing

HET
PLATTELANDS
PARLEMENT

Welzijn, wonen en
zorg in eigen hand.
Da's pas gezond!

Welzijn, wonen en zorg in eigen hand Dat is pas gezond!

Jitske Tiemersma, Omzien naar Elkaar
Nederland Zorgt voor Elkaar
14 juni 2017

Workshop Zorg in Eigen Hand

- Wat is er aan de hand?
 - Praktijken in NL: WAT en HOE
 - Platformen NLZVE, Helpdesk en Omzien naar Elkaar
 - Persoonlijk en Paradigmap-shift: WAAROM
- De opgave van nu en morgen
 - Potentieel en Perspectief van het Platteland: de volgende stap
- Vragen vandaag

Zorg Welzijn Wonen Integratie:

400 initiatieven NL

50 initiatieven Omzien Utrecht

Kader:

- Lokale bewonersinitiatieven
- Gericht op eigen omgeving
- Streven naar inclusieve gemeenschap
- Voor mensen die ondersteuning nodig hebben, maar ook voor mantelzorgers, actieve en solidaire bewoners
- Sociale samenhang, ontschotting, zelforganisatie, eigen regie

De essentie van modern nabuurschap

2014

2016

Bewonersinitiatieven in de stad

Overvecht kijkt écht naar u om

Kracht van Zuilen

Lunetten Wil Wel

Buurtcoöperatie Oostelijk
Havengebied

Stadsdorp Zuid

Praktijken in kernen

buurtnetwerk
De Wildbaan

Brabantse zorgcoöperaties

Voorschoten, Wythmen,
Luttelberg, Austerlitz,
Gemeente Bronkhorst

84%

Ontmoeten

66%

Info & Advies

Actieve bewoners

60%

Ondersteuning

24%

Thuiszorg

18%

Wonen met zorg

Lokale diensten

Vergroten zelfstandigheid

74%

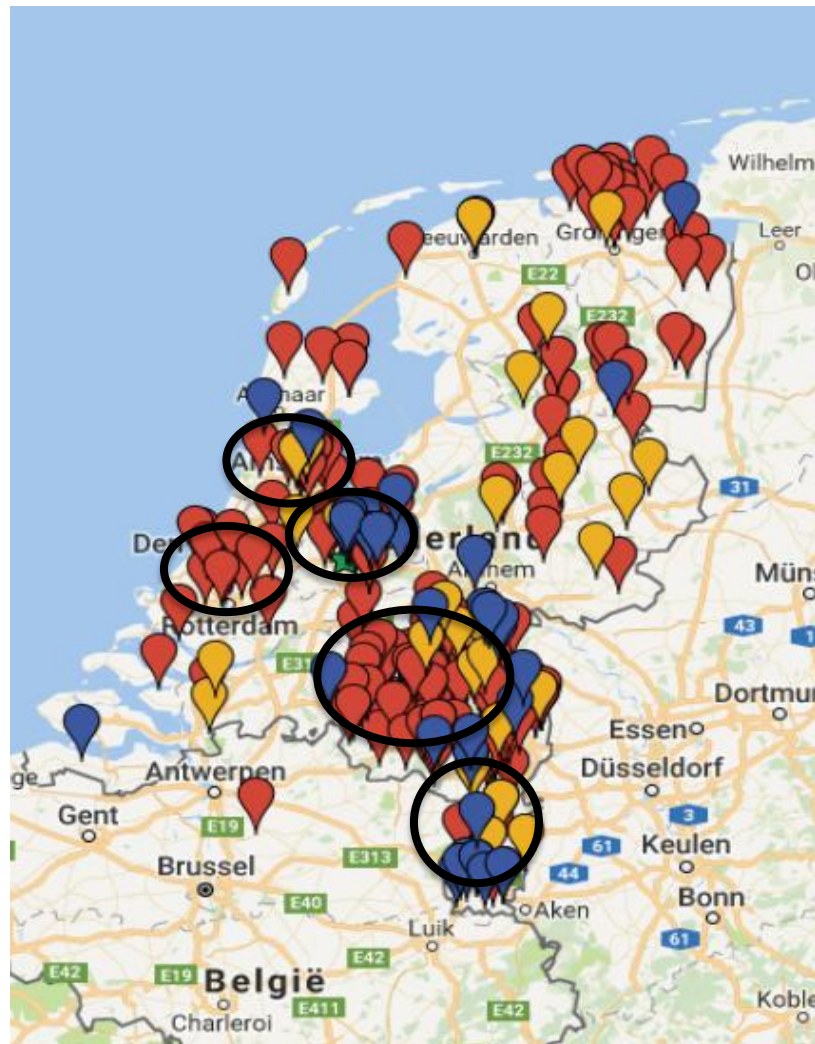
Hoe?

- Stichting Omzien Utrecht
- Koepel Zorgcoöperaties Zuid-Nederland
- Stadsdorpen Amsterdam
- Wijzelf Zorgcoöperaties
- Knooppunt Zorgen Voor Elkaar Limburg

+ losse initiatieven

Samenwerking met (o.a.):
LSA, LVKK, NOV, LOC, Stimuland,
MinVWS, VNG, diverse kennisinstituten

UITGANGSPUNTEN

- Burger / gebruiker centraal
- Geïntegreerd pakket diensten, ontschotting
- Inclusief: iedereen kan meedoen
- Diversiteit in dienstenpakket en organisatievorm
- Organiseren van de vraag, maar ook van het aanbod
- Democratisch, leden hebben het voor het zeggen
- Gebruikmaken van aanwezige lokale faciliteiten, lokale vrijwilligers, zo nodig aangevuld met (liefst zoveel mogelijk lokale) professionals
- De initiatieven zijn uitdrukkelijk niet opgericht voor bezuinigingsdoeleinden (maar werken vaak wel goedkoper)
- Samenwerking wordt gezocht vanuit de eigen kracht
- Open source benadering, waarbij alles met anderen gedeeld wordt
- Financiering: niet volledig afhankelijk van één derde partij, eigen middelen

ZORG IN EIGEN HAND, BEST PRACTICES

- Hoogeloon
- Austerlitz
- Hollandscheveld

Wat valt op:

- WMO, sociaal team, vraag en aanbod, inkoop zorg, aanbod zorg, aanbod zorgwoningen, ontschotten van budgetten
- Lokale gemeenschappen steeds meer in regie. Zijn zij beter in het herverdelen van de welvaart?

BESTAANSRECHT VAN ONZE NETWERKEN REGIONAAL EN LANDELIJK

- Duurzame ouderenzorg kan niet zonder hernieuwd maatschappelijk middenveld. We kunnen het zelf slimmer en leuker.
- Zorg en ondersteuning wordt beter en goedkoper (Austerlitz, Elsendorp, Hoogeloon). Opschaling nodig.
- Emancipatie is een proces (strijd) van jaren en moet op regionaal en landelijk niveau ingezet worden; zichtbare beweging en structurele oplossingen voor bekostiging/verdienmodellen, geldstromen, afspraken met verzekeraars enz. Minder afhankelijkheid
- Niet iedereen het wiel opnieuw laten uitvinden, leren van elkaar
- (Praktische) ondersteuning en een hart onder de riem voor lokale initiatieven
- Aanspreekpunt voor regionale (provincie, gemeenten) en landelijke stakeholders (VWS, VNG, ZN, Actiz, VNO-NCW etc.)

OPROEP AAN DE POLITIEK / SYSTEEMWERELD

1. Benader bewonersinitiatieven met respect voor de waarden waarvoor ze staan.
2. Versterk positie van bewonersinitiatieven bij aanbesteding van zorg- en welzijnsdiensten:
 - Breid 'right to challenge' uit naar alle relevante wetten en vereenvoudig toepassing
 - Creëer experimenteerruimte, waarbij ruimte ingebouwd wordt voor structurele follow-up van geslaagde experimenten/proeftuinen
 - Stimuleer gemeenten om bij aanbestedingen op te nemen dat samenwerking met bewonersinitiatieven noodzakelijk is
3. Ontwikkel een juridische organisatievorm die aansluit bij de praktijk.
4. Pak knelpunten daadkrachtig aan (zie reactie op rapport 'Wat Knelt?').
5. Bewerkstellig dat institutionele partijen zich meer openstellen voor bewonersinitiatieven.

Actuele vraagstukken

- Bepalen maatschappelijke impact van initiatieven nu en op termijn
- Verdienmodellen door versterken initiatief zelf (en verminderen afhankelijkheid)
- Crossovers tussen lokale initiatieven versterken
- Structurele financiering initiatieven die overheids- en/of bedrijfstaken uitvoeren: provincie, gemeenten, verzekeraars
- Maatschappelijke bank(en)
- Verbinden generaties, nieuwe organiseerprincipes, VGZ/GGZ

..

WAT GAAN WE DOEN?

- Landelijke Verkennerstocht om knelpunten in kaart te brengen en opstellen actie-agenda om deze op te lossen: start najaar 2017
- Ronde Tafel Burgerinitiatief 2020 - 2025: hoe ziet actief burgerschap in zorg en welzijn er dan uit?
- Landelijke Helpdesk
- Bijeenkomsten, regionaal en landelijk
- Aan tafel met de beleidsmakers over diverse onderwerpen (o.a. pgb, maatschappelijke impact, maatschappelijke bank)
- En wat jullie willen dat we nog meer gaan doen.....

Waarom gebeurt dit??

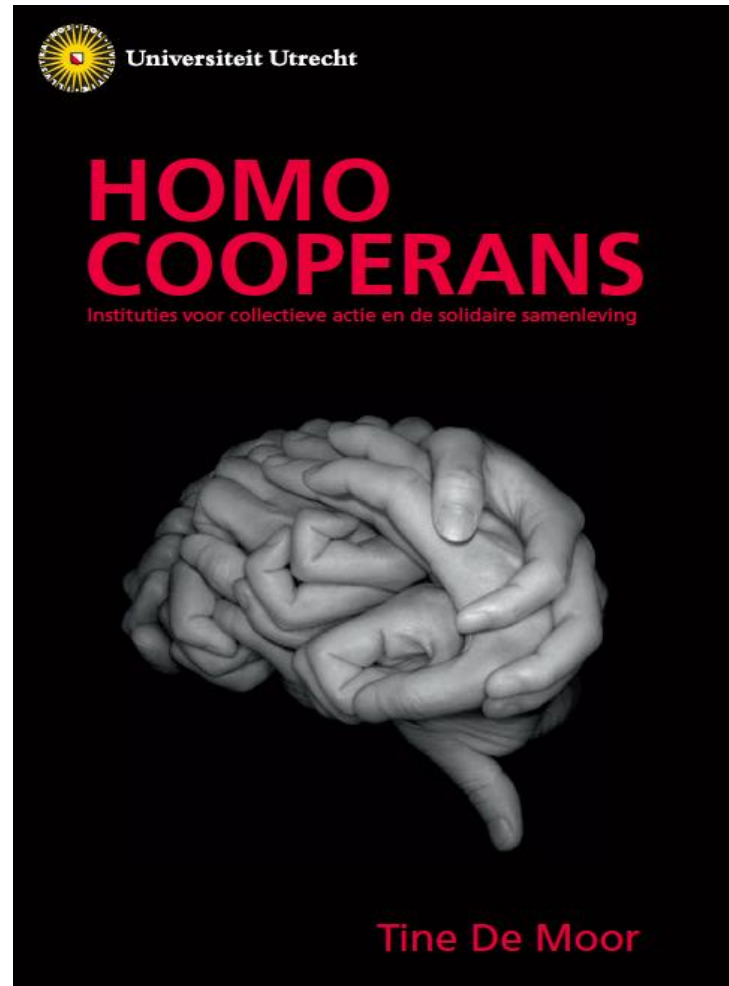

- Kim Puffers: duurzaamheid en solidariteit de de uitdagingen van deze tijd. Individualisme lost dit niet op. Collectiviteit nodig om op terug te vallen. De ziel is niet weg, behoefte aan zingeving en houvast. Kunnen we nieuwe vormen vinden waarin we waarden naar boven tillen?

DERDE GOLF van collectieve actie (Prof. Dr. Tine de Moor, 2013)

- Middeleeuwen: gilden, gemeenschappelijk landgebruik (meenten)
- Eind 19de eeuw: coöperaties
(FrieslandCampina), waarborgfondsen, onderlinge verzekeringen (Achmea), banken (Rabo)
- Begin 21ste eeuw: burgerinitiatieven
(energieweekend, broodfondsen, stadsdorpen, zorgcoöperaties, stadslandbouw)

Nieuw paradigma?

- Herman Wijffels: bewustzijnsontwikkeling
- Jan Rotmans: nieuw zorgparadigma
- Marius Buiting: ik/wij gemeenschappen
- Machteld Hubert: positieve gezondheid
- Frans de Waal: mens zelfzuchtig en solidair
- Marja de Vries: samenleving in balans

Zorg in eigen hand is gezond

De opgave van nu en morgen

- Experimenteerfase voorbij?! Beschaafde opstand nodig voor structurele plek/financiering bewonersinitiatieven in zorg
- Leren en verbinden van alle vernieuwingen van onderop (door NLZVE, Helpdesk, Omzien)
- Wat is het verdienmodel van de initiatieven en de verbinders?

Vragen vandaag

- Hoe potentie van plattelandskernen benutten?
- Welke projectvoorstellen kunnen we doen, welke doorbraken zijn mogelijk?
- Wat is jouw bijdrage hierin, wat is jouw opdracht? Wat is er verder nodig?
- Hoe kunnen we urgentie vergroten? Welke argumenten zijn aan te dragen voor deze beweging? Overbelaste mantelzorgers en betaalbaar houden ouderenzorg. Ook concrete baten benadrukken.

Landelijk netwerk burgerinitiatieven

<http://www.nlzorgtvoorelkaar.nl>

De opgave van nu en morgen

WIE WEZENLIJK WIL VERANDEREN MOET EERST TOT STILSTAND
KOMEN